

महाराष्ट्र शासन
ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग

सत्यमेव जयते

सशक्त पंचायत सतत् विकास

महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायतराज अभियान

राज्यस्तरीय कार्यशाळा, पुणे

दिनांक २६ ऑगस्ट २०२५

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायतराज अभियान

- विकसित महाराष्ट्र -2047 उद्दिष्ट प्राप्तीकरिता पंचायत राज संस्था अधिक गतिमान करणे व त्यांना प्रोत्साहन देणे आवश्यक आहे .
- ग्रामीण महाराष्ट्राच्या विकासामध्ये पंचायतराज संस्थांचे योगदान मोठे असून त्रिस्तरीय पंचायतराज संस्थेमार्फत ग्रामीण भागाचा सर्वांगीण विकास करणे हे मुख्य ध्येय आहे.
- मा. मुख्यमंत्री यांनी पंचायत राज संस्था अधिक सक्षम करणेबाबत व अस्तित्वात असलेल्या योजना प्रभावीपणे राबविण्याबाबत निर्देश दिले . त्यानुसार मा . मंत्री (ग्रामविकास) यांनी अभियानाबाबत संकल्पना मांडली .
- मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांनी दि. 10.03.2025 रोजीच्या अर्थसंकल्पीय भाषणामध्ये राज्यात “मुख्यमंत्री शाश्वत समृद्ध पंचायतराज अभियान” राबविण्याची घोषणा केली आहे.
- त्याअनुषंगाने राज्यात उत्कृष्ट काम करणाऱ्या ग्रामपंचायत, पंचायत समिती व जिल्हा परिषदांना प्रोत्साहनपर पुरस्कार देण्याकरिता तालुका, जिल्हा, महसुल विभाग व राज्य स्तरावर “मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायत राज अभियान” राबविण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायतराज अभियान

अभियान कालावधी: दिनांक 17 सप्टेंबर ते 31 डिसेंबर 2025

अभियानाची पूर्व तयारी

- तालुका व जिल्हास्तरावर प्रशिक्षण ,ग्रामपंचायतीना प्रशिक्षण
- ग्रामस्तरावर अभियानाची पूर्वतयारी ,तालुकास्तरीय अधिकाऱ्यांना ग्रामपंचायती कडे संपर्क अधिकारी म्हणून नेमणूक देणे
- दि 17 सप्टेंबर रोजी विशेष ग्रामसभा व गाव स्तरीय समितीची स्थापना तसेच अभियानास अनुसरून विषयवार लहान गट स्थापन करणे
- अभियान कालावधीत सर्व मुद्द्यावर कार्यवाही करणे व दैनंदिन अहवाल App द्वारे पाठवणे
- ऑक्टोबर व नोव्हेंबर- संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियानाची प्रभावी अंमलबजावणी करणे .

कार्यशाळांच्या वेळापत्रकाबाबत

जिल्हास्तरीय कार्यशाळा

दि.२५ ते ३० ऑगस्ट २०२५ या दरम्यान.

उपस्थिती :- मा.पालकमंत्री, मा.लोकप्रतिनिधी, सरपंच, जिल्ह्यातील वरिष्ठ अधिकारी व ग्रामपंचायत अधिकारी यांना आमंत्रित करावे.

आयोजनाची जबाबदारी :- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.

तालुका/पंचायतस्तरीय कार्यशाळा

दि.१ ते ५ सप्टेंबर २०२५ या दरम्यान.

उपस्थिती :- तालुका स्तरीय वरिष्ठ अधिकारी, पर्यवेक्षीय अधिकारी, ग्रामपंचायत सदस्य, ग्रामपंचायत कर्मचारी, रोजगार सेवक इ. यांना आमंत्रित करावे.

आयोजनाची जबाबदारी :- गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती.

ग्रामस्तरीय कार्यशाळा

दि.६ ते १० सप्टेंबर २०२५ या दरम्यान.

उपस्थिती :- सरपंच, ग्रामपंचायत सदस्य, ग्रामपंचायत अधिकारी व कर्मचारी, ग्रामस्थ, महिला बाळगट, युवक इ. गावातील प्रत्येक नागरिकास विशेष कार्यक्रमात व त्यात अभियानाची सविस्तर माहिती देत जनजागृतीसाठी प्रेरित करावे.

आयोजनाची जबाबदारी :- सरपंच व ग्रामपंचायत अधिकारी.

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायत राज अभियानाचे घटक व गुण

अ.क्र.	मुख्य घटक	गुण
1	सुशासन युक्त पंचायत (Good Governance)	16
2	सक्षम पंचायत (स्वनिधी व लोकवर्गणी)	10
3	जल समृद्ध , स्वच्छ व हरित गाव	19
4	मनरेगा व इतर योजनांचे अभिसरण	06
5	गावपातळी वरील संस्था सक्षमीकरण	16
6	उपजिविका विकास,गृहनिर्माण ,सामाजिक न्याय	23
7	लोकसहभाग व श्रमदान माध्यमातून लोकचळवळ निर्माण करणे	05
8	नाविण्यपूर्ण उपक्रम	05
	एकूण गुण	100

कामांचा तपशील व समाविष्ट होणारे उपक्रम/योजना

अ.क्र.	मुख्य घटक	मुख्यत्वे करून करावयाच्या कामाचा तपशील	गुण
1	सुशासन युक्त पंचायत (Good Governance)	<ul style="list-style-type: none"> • लोकाभिमुख प्रशासन -सर्व सेवा ऑनलाइन पद्धतीने नागरिकांना सुलभ रित्या देणे • नागरी सेवा सुविधा केंद्र दर्जा - सर्व शासकीय कार्यालयातील सर्व प्रकारचे दाखले देणे. • तक्रार निवारण, ग्रामपंचायत वेबसाईट, CCTV बसवणे, दफ्तर अद्ययावत करणे व स्थानिक निधी लेखापरिक्षण करणे, • ग्रामपंचायत सर्व सभा व कार्यवृत्तांत नोंदवही अद्ययावत करणे, ग्रामविकास समिती कामकाज, मतदार/नागरिकांनी अॅप डाऊनलोड करणे, • आयुष्यमान भारत कार्ड , व खर्च , दिव्यांग ओळखपत्र	16
2	सक्षम पंचायत (स्वनिधी, CSR व लोकवर्गणी)	<ul style="list-style-type: none"> • कर व पाणी पट्टी वसुली, थकबाकी करवसुली • लोकवर्गणी • स्वउत्पन्न	१०

कामांचा तपशील व समाविष्ट होणारे उपक्रम/योजना

अ.क्र.	मुख्य घटक	मुख्यत्वे करून करावयाच्या कामाचा तपशील	गुण
3	जल समृद्ध, स्वच्छ व हरित गाव (Water Sufficient, Clean & Green Village)	<ul style="list-style-type: none"> पाण्याचा ताळेबंद, शुद्ध पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा, पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत बळकटीकरण विद्युत देयकांचा नियमित भरणा रेन वॉटर हार्वेस्टिंग युनिट, मृद व जल संवर्धनाची कामे, सूक्ष्म सिंचनाखालील क्षेत्र वाढविणे, सौर उर्जा प्रकल्प कार्यान्वित करणे, सौरघर व बायोगॅस प्रकल्प वृक्ष लागवड व वृक्ष संवर्धन करणे ग्राम स्वच्छता अभियान प्रभावीपणे राबवणे एकल वापर प्लास्टिक बंदी, घनकचरा व्यवस्थापन, सांडपाणी व्यवस्थापन 	19
4	मनरेगा व इतर योजनांशी अभिसरण	<ul style="list-style-type: none"> महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी, पुनर्भरणाची कामे - निर्मल शोषखड्डा (वैयक्तिक/सामुदायिक), जलतारा कामे, विहिर पुनर्भरण, Rain Water Harvesting नविन विहिर, शेततळे, ढाळीचे बांध, अनगड दगडी बांधकाम शेतीशी निगडित/शेतीपूरक कामे विविध योजनांतर्गत घरकुले कार्यक्रमासोबत अभिसरण 	6

कामांचा तपशील व समाविष्ट होणारे उपक्रम/योजना

अ.क्र.	मुख्य घटक	मुख्यत्वे करून करावयाच्या कामाचा तपशील	गुण
5	गावपातळी वरील विविध संस्था सक्षमीकरण	<ul style="list-style-type: none"> ग्राम पंचायत सक्षमीकरण शाळा सुविधा व अंगणवाडी सुविधा सक्षमीकरण, प्राथमिक आरोग्य केंद्र/उपकेंद्र सुविधा व पशुवैद्यकीय उपचार केंद्र सुविधा सक्षमीकरण स्मशानभूमी व व्यायाम शाळांमधील सुविधा, धार्मिक स्थळांचे सुशोभिकरण. 	१६
6	उपजिविका विकास व सामाजिक न्याय (Livelihood Development and Social Justice)	<ul style="list-style-type: none"> प्रधानमंत्री आवास व इतर शासकीय घरकल योजनांतर्गत कामे पूर्णत्वास नेणे, पात्र भूमिहिन बेघर कुटुंबांना घरकल बांधणीसाठी जागा उपलब्ध करून देणे, बचतगटांमध्ये महिलांचा सहभाग वाढवणे पात्र बचत गटांना बँके मार्फत कर्ज वितरण बचत गटातील महिलांना लखपती दिदी करणे स्वयंरोजगारासाठी कौशल्य विकास प्रशिक्षण देणे व बँकेमार्फत कर्ज वितरण करणे सामाजिक अर्थसहाय्य योजनांतर्गत वंचित घटकांना लाभ देणे, शेतकरी उत्पादक संस्था स्थापन करणे शेतकरी उत्पादक संस्थामध्ये महिलांचा सहभाग, अनुसूचित जाती व नवबौद्ध वस्तीमध्ये पायाभूत सोयी सुविधा, टी.बी.मुक्त व अँनिमिया मुक्त गाव संकल्पना 	२३

कामांचा तपशील व समाविष्ट होणारे उपक्रम/योजना

अ.क्र.	मुख्य घटक	मुख्यत्वे करून करावयाच्या कामाचा तपशील	गुण
7	लोकसहभाग व श्रमदान माध्यमातून लोकचळवळ निर्माण करणे .	<ul style="list-style-type: none"> लोकसहभाग व श्रमदानातून लोक चळवळ उभी करणे, रस्त्याची नवीन कामे व जुने रस्ते दुरुस्ती करणे तसेच पाणंद रस्ते कामे प्राधान्याने मंजूर व पुर्ण करणे.	५
8.	नाविन्य पूर्ण उपक्रम	<ul style="list-style-type: none"> ग्रामपंचायतीने राबविलेले नाविन्यपूर्ण उपक्रम	५

मग़ारोहयो व इतर योऒनांशी अभिसरण व संस्था सक्षमीकरण

- मग़ारोहयो वइतर योऒना सोबत अभिसरण. विहीर पूर्नभरण, जलतारा, निर्मल शोष खड्डे
- ग्रामीण निवारा -विविध घरकुल योऒना व मनरेगा अभिसरण
- गाव पातळीवर सर्व शाळामध्ये मुलां-मुलीसाठी स्वतंत्र स्वच्छतागृह, पिण्याचे पाणी, पोषक परसबाग, सोलर युनिट, कार्यन्वित करणे.
- अंगणवाडी सुविधा सक्षमीकरण.
- स्मशानभूमी मध्ये निवारा शेड पाण्याची सोय, सौरदिवे, पोहोच रस्ता, वृक्षारोपण इत्यादी सुविधा निर्माण.
- व्यायाम शाळा व खुली व्यायाम शाळा सुविधा उपलब्धता.
- गावामध्ये बाग - बगीचा निर्माण करणे.
- धार्मिक स्थळ व पर्यटन स्थळ सुशोभिकरण.

उपजिविका विकास व सामाजिक न्याय

- विविध घरकूल योजनेतील अपूर्ण व नविन मंजूर सर्व घरकूले पूर्ण.
- स्वयं-सहाय्यता बचत गटांमध्ये महिला मतदार लोकसंख्येच्या प्रमाणात महिलांचा सहभाग. बचत गटांमधील महिला लखपती दिदी स्वयं-सहाय्यता शेतकरी उत्पादक संस्था/कंपनी मध्ये महिलांचा सहभाग.
- राष्ट्रीय व राज्य सामाजिक अर्थसहाय्य योजने अंतर्गत गावातील सर्व वंचित पात्र लाभार्थी यांना लाभ.
- पीएम -विश्वकर्मा योजनेचा पात्र ग्रामीण कारागीरांना लाभ.
- अॅनिमियामुक्त गाव.
- लोकसहभाग व श्रमदानांतून लोकचळवळ उभारणी.
- लोकसहभातून व शासकिय निधीमधून नवीन रस्ते, रस्ते दुरुस्ती, पाणंद रस्ते निर्मिती

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायतराज अभियानांतर्गत स्थापन करावयाच्या समित्या

- अभियानाच्या अंमलबजावणी व संनियंत्रणासाठी मा. मंत्री (ग्रामविकास)यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती (सदर समितीस गुणांकन, अभियान कालावधी, पुरस्कारची रक्कम व इतर बाबींमध्ये आवश्यकतेनुसार व निधी उपलब्धतेनुसार बदल करण्याचे अधिकार राहतील)
- ग्रामपंचायत स्तरावर प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सरपंच/प्रशासक यांच्या अध्यक्षतेखालील समिती
- अभियानांतर्गत ग्रामपंचायतीची विविध स्तरावर पुरस्कारासाठी निवड करण्याकरीता मुल्यमापनासाठी तालुकास्तरीय, जिल्हास्तरीय, विभागस्तरीय व राज्यस्तरीय मुल्यमापन समिती गठीत करण्यात येत आहे.
- प्रत्येक स्तरावर पालक अधिकारी त्या-त्या समितीमार्फत नेमण्यात येतील.

अभियान अंतर्गत निर्देशकांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी साठी विभाग, जिल्हा व पंचायत समिती स्तरावर सनियंत्रण व मुल्यमापनयंत्रणा समिती नियोजन करेल

- विभागीय आयुक्त हे विभागातील प्रत्येक जिल्हयासाठी, अपर आयुक्त/ उपायुक्त/ उपसंचालक/ सहआयुक्त या दर्जाच्या अधिकाऱ्यांची पालक अधिकारी म्हणून नेमणूक करतील.
- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद हे जिल्हयातील प्रत्येक तालुक्यासाठी जिल्हा परिषद, विभाग प्रमुख यांची पालक अधिकारी नेमणूक करतील .
- गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती हे त्यांच्या तालुक्यातील जिल्हा परिषद मतदारसंघासाठी, पंचायत समिती मधील विभाग प्रमुखांची संपर्क अधिकारी म्हणून नेमणूक करतील.

ग्रामपंचायत निवडीची कार्यपद्धती

ग्रामपंचायतीकडून प्राप्त स्वमुल्यांकन प्रस्तावांचे तालुकास्तरीय समितीकडून मुल्यमापन करून 3 अत्युत्कृष्ट ग्रामपंचायतींची पुरस्कारासाठी निवड व 2 ग्रामपंचायतींची विशेष पुरस्कारासाठी निवड

जिल्हयातील तालुकास्तरीय अत्युत्कृष्ट 3 ग्रामपंचायतींचे जिल्हास्तरीय समितीकडून मुल्यमापन करून सर्वाधिक गुण प्राप्त 3 ग्रामपंचायतींची जिल्हास्तरीय पुरस्कारासाठी निवड

जिल्हास्तरीय पुरस्कार प्राप्त प्रथम 2 ग्रामपंचायतींचे विभागस्तरीय समितीकडून मुल्यमापन करून सर्वाधिक गुण प्राप्त 3 ग्रामपंचायतींची विभागस्तरीय पुरस्कारासाठी निवड

विभागस्तरीय पुरस्कार प्राप्त प्रथम 2 ग्रामपंचायतींचे राज्यस्तरीय समितीकडून मुल्यमापन करून सर्वाधिक गुण प्राप्त 3 ग्रामपंचायतींची राज्यस्तरीय पुरस्कारासाठी निवड

सदर अभियानातर्गत जिल्हापरिषद व पंचायत समिती यांनी उत्स्फूर्त व सक्रीयपणे सहभाग घेण्यासाठी विभागस्तरावर व राज्यस्तरावर ग्रामपंचायतींना प्राप्त गुणांकनाच्या अधारे काढलेल्या टक्केवारी नुसार 3 पंचायत समित्यांची विभागस्तर व राज्यस्तरावर तसेच 3 जिल्हा परिषदांची राज्यस्तरावर पुरस्कारासाठी निवड केली जाईल.

“मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायतराज अभियान” अंतर्गत विविध स्तरावर पुरस्काराचे स्वरूप

पंचायतराज संस्था	तालुका स्तर	जिल्हा स्तर	विभागस्तर	राज्यस्तर	एकूण पुरस्काराची संख्या
ग्रामपंचायत	३५१ x ३ गा.पं. = १०५३ गा.पं.	३४ X ३ गा.पं. =१०२ गा.पं.	६ X ३ गा.पं. =१८ गा.पं.	३ गा.पं.	१८७८
	विशेष पुरस्कार प्रत्येक तालुक्यातील २ ग्रामपंचायती ३५१ x २ पुरस्कार = ७०२ गा.पं.	--	-		
पंचायत समिती	-	-	६ X ३ पंचायत समिती =१८ पंचायत समिती	३ पंचायत समिती	21
जिल्हा परिषद	-	-	-	३ जिल्हा परिषद	3
					1902

ग्रामपंचायतीसाठी बहुस्तरीय पुरस्कार

-- राज्यस्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
५ कोटी

द्वितीय पुरस्कार
३ कोटी

तृतीय पुरस्कार
२ कोटी

-- विभागस्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
१ कोटी

द्वितीय पुरस्कार
८० लक्ष

तृतीय पुरस्कार
६० लक्ष

-- जिल्हास्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
५० लक्ष

द्वितीय पुरस्कार
३० लक्ष

तृतीय पुरस्कार
२० लक्ष

-- तालुकास्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
१५ लक्ष

द्वितीय पुरस्कार
१२ लक्ष

तृतीय पुरस्कार
८ लक्ष

२ विशेष पुरस्कार
५ लक्ष

पंचायत समितींसाठी बहुस्तरीय पुरस्कार

-- राज्यस्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
२ कोटी

द्वितीय पुरस्कार
१ कोटी

तृतीय पुरस्कार
१.२५ कोटी

-- विभागस्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
१ कोटी

द्वितीय पुरस्कार
७५ लक्ष

तृतीय पुरस्कार
६० लक्ष

जिल्हा परिषद राज्यस्तरीय पुरस्कार

-- राज्यस्तरीय --

प्रथम पुरस्कार
५ कोटी

द्वितीय पुरस्कार
३ कोटी

तृतीय पुरस्कार
२ कोटी

ग्रामपंचायत निवडीचे प्रस्ताव पाठविण्यासाठी कालमर्यादा

मूल्यमापन करणारी समिती	मूल्यमापन/निवड प्रस्ताव सादर करण्याची अंतिम तारीख
ग्रामपंचायत स्तरावरून तालुका स्तरीय समितीकडे अर्ज स्वयंमूल्यमापन करून सादर करणे	दि.10 जानेवारी
जिल्हास्तरीय समिती	दि 27 जानेवारी
विभागस्तरीय समिती	दि.16 फेब्रुवारी
राज्यस्तरीय समिती	दि.28 फेब्रुवारी

मूल्यमापन	तालुका स्तरीय मूल्यमापन	दि.11 जानेवारी ते दि.26 जानेवारी
	जिल्हा स्तरीय मूल्यमापन	दि.28 जानेवारी ते दि.15 फेब्रुवारी
	विभाग स्तरीय मूल्यमापन	दि.17 फेब्रुवारी ते दि.27 फेब्रुवारी
राज्य स्तरीय मूल्यमापन मार्च महिना		

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायतराज अभियान

- अभियानाबाबत जनजागृती/सहभागा करिता लोकांना प्रोत्साहित करणे/कार्यक्रमाची माहिती करून देणे/अंमलबजावणीचे समीक्षण करणे इत्यादी बाबत उत्कृष्ट कार्यकरणाच्या विभागातील एका ग्रामीणपत्रकारास राज्यस्तरावर पुरस्कार देवून गौरविण्यात येईल.
- अभियानास इन्स्टाग्राम, फेसबुक, युट्युब या ॲप्स वर व्यापक प्रसिद्धी देणाऱ्या ३ चॅनल/अकाउंट (बातम्यादेणारे चॅनलसवगळता) यांना राज्यस्तरावर पुरस्कार देवून गौरविण्यात येईल.
- राज्यग्रामीण विकाससंस्था, यशदायांच्या मार्फत क्षमताबांधणी प्रशिक्षण राबवून स्थानिकभाषेत प्रशिक्षण मॉड्युल विकसित करण्यात येईल.
- या अभियानाकरिता ग्रामपंचायतनिहाय खाते, अभिलेख, छायाचित्रे व इतर तपशीलाचे जतन करण्यासाठी स्वतंत्र संकेतस्थळ निर्माण करण्यात येईल.

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायत राज अभियान

ग्रामविकास आणि पंचायत राज विभाग, महाराष्ट्र

मुख्यमंत्री समृद्ध पंचायत राज अभियान

ग्रामविकास आणि पंचायत राज विभाग, महाराष्ट्र

योजनेच्या अंमलबजावणीमुळे होणारे अपेक्षित साध्य

- ग्रामपंचायतीच्या सेवा ऑनलाईन उपलब्ध होतील. ग्रामपंचायत वेबसाईट, दफतर सर्व सभा व कार्यवृत्तांत अद्ययावत होण्यास मदत.
- चालू व थकीत कर वसुली, विविध उत्पनांच्या स्रोताव्दारे ग्रामपंचायतीचा महसूल वाढण्यास मदत होणार आहे. तसेच लोकवर्गणीमधून लोकोपयोगी सुविधा उपलब्ध करून देणे तसेच ग्रामपंचायतीचे दुकानगाळे भाडे, मोबाईल टॉवर भाडे, जाहिराती इत्यादीमधून स्वउत्पन्न असणे यामधून ग्रामपंचायत आर्थिकदृष्ट्या सक्षम होण्यास मदत होणार असून विविध पायाभूत सुविधांचा विकास होवू शकणार आहे. परिणामी, त्यासाठी लागणाऱ्या शासनाच्या निधीची बचत होण्यास मदत होणार आहे.
- आपले सरकार सेवा केंद्रास नागरी सुविधा केंद्र दर्जा
- गावामध्ये CCTV ची सुविधा
- आयुष्यमान भारत कार्ड सर्व लाभार्थींना उपलब्ध होईल

योजनेच्या अंमलबजावणीमुळे होणारे अपेक्षित साध्य

- जल जीवनमिशन अंतर्गत हर घर नल – नल से जल या योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी. पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत बळकटीकरण.
- लोकसहभागातून सर्व ग्रामपंचायती मध्ये पाण्याचा ताळेबंद, रेन वॉटर हार्वेस्टिंगची सुविधा
- अपारंपारिक उर्जा व सौर उर्जेचा वापर मोठ्या प्रमाणात करता येईल, प्रधानमंत्री सुर्यघर योजनेची अंमलबजावणी प्रभावीपणे करता येईल.
- वृक्षलागवड, ग्रामस्वच्छता अभियान, एकल वापर प्लास्टिक बंदी, घन कचरा व सांडपाणी व्यवस्थापन प्रभावी अंमलबजावणी
- उत्कृष्ट आणि अत्युत्कृष्ट कामगिरी करणाऱ्या ग्रामपंचायतीकडून प्रेरणा घेऊन इतर ग्रामपंचायतीही आपली विकासाची दिशा व गती सुधारतील

योजनेच्या अंमलबजावणीमुळे होणारे अपेक्षित साध्य

- जल जीवनमिशन अंतर्गत हर घर नल – नल से जल या योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी. पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत बळकटीकरण.
- गावा-गावांमध्ये विकासाची एक निकोप स्पर्धा निर्माण करणे, सुशासन प्रस्थापित करणे आणि प्रत्येक गावाला आत्मनिर्भर बनवणे शक्य होईल.
- डिजिटल शाळा, रोजगाराच्या संधी आणि महिलांचे सक्षमीकरण यांसारखे अनेक फायदे थेट नागरिकांपर्यंत पोहोचतील.

धन्यवाद

अ.क्र.	अभियान कालावधी पर्यंत करावयाच्या कामाचा तपशील	उद्दिष्ट	साध्य	कार्यवाही स्वरूप	मोहीम कालावधी पर्यंत अपेक्षित उद्दिष्ट			गुण
					२००० पर्यंत लोकसंख्या	२००० ते ५००० लोकसंख्या	५००० पेक्षा जास्त लोकसंख्या	
1) सुशासनयुक्त पंचायत (Good Governance)								
1.1	लोकाभिमुख प्रशासन -ग्रामपंचायत मार्फत दिल्या जाणाऱ्या सर्व सेवा ऑनलाईन पद्धतीने नागरिकांना सुलभ रित्या देणे (लोकसेवा हक्क अध्यादेश - २०१५ अंतर्गत ७ प्रकारचे दाखले तसेच www.dccrs.gov.in द्वारे जन्म व मृत्यू बाबतचे दाखले तसेच अन्य ऑनलाईन सेवा देणे)	प्राप्त अर्ज	निर्गत अर्ज	दि.०१ एप्रिल ते मोहीम कालावधीपर्यंत आलेले अर्ज व निर्गत अर्ज तसेच ऑनलाईन अहवाल तपासून त्या प्रमाणे गुण देणे.	100%	100%	100%	1
1.2	नागरी सेवा सुविधा केंद्र दर्जा - ग्रामपंचायत कडील आपले सरकार सेवा केंद्र सक्षम करून त्यास नागरी सेवा सुविधा केंद्र दर्जा (सीएससी) मिळवणे. त्याद्वारे सर्व शासकीय कार्यालयातील सर्व प्रकारचे दाखले देणे. तसेच लोकोपयोगी B2C सेवा उपलब्ध करून देणे. (प्रामुख्याने सातबारा उतारा, खाते उतारा, प्रॉपर्टी कार्ड उतारा, फेरफार उतारा इत्यादी)	प्राप्त अर्ज	निर्गत अर्ज	ग्रामपंचायत कडील आपले सरकार सेवा केंद्र सक्षम करून नागरी सेवा सुविधा केंद्र दर्जा (सीएससी) मिळवणे. त्याद्वारे ग्रामस्थांना सेवा पुरवठा केली असल्यास त्यानुसार गुण देणे.	100%	100%	100%	1.5
1.3	तक्रार निवारण - ग्रामपंचायत कडील प्राप्त झालेले सर्व सार्वजनिक स्वरूपाच्या तक्रारीचे विहित मुदतीत निवारण करणे. ग्रामपंचायत कार्यालयाचे दर्शनी ठिकाणी तक्रार पेटीद्वारे देखील तक्रार अर्ज संकलन करण्याची सुविधा ग्रामपंचायत मार्फत केलेली असली पाहिजे.	प्राप्त अर्ज	निर्गत अर्ज	ग्रामपंचायत कार्यालयाचे दर्शनी ठिकाणी तक्रार पेटीद्वारे देखील तक्रार अर्ज संकलन करण्याची सुविधा ग्रामपंचायत मार्फत केलेली असली पाहिजे.	100%	100%	100%	0.5
				दि.०१ एप्रिल ते मोहीम कालावधीपर्यंत आलेले अर्ज व निर्गत अर्ज अहवाल तपासून त्या प्रमाणे गुण देणे अन्यथा शून्य गुण देणे. (ज्या गावातील पोलिस स्टेशनला एकही तक्रार गेलेली नाही त्या गावास पूर्ण गुण द्यावेत.)	100%	100%	100%	0.5
1.4	ग्रामपंचायत वेबसाईट - ग्रामपंचायत ची वेबसाईट अद्ययावत करून ग्रामपंचायतीची सर्व माहिती प्रसिध्द करणे (सर्व साधारण माहिती , ग्रामपंचायत वितरीत सर्व सेवा ,सर्व निधी जमाखर्च, हाती घेतलेली कामे,पूर्ण झालेली कामे) व माहिती अधिकार कायद्यान्वये प्रसिध्द करावयाची माहिती दर्शनी भागावर व ग्रामपंचायत वेबसाईटवर प्रसिध्द करणे.	वेबसाईटवर माहिती प्रसिध्द करणे		ग्रामपंचायतची वेबसाईट तयार करणे.	100%	100%	100%	0.5
				वेबसाईटवर सर्व माहिती प्रसिध्द करणे व अद्यावत करणे.	100%	100%	100%	0.5
1.5	CCTV बसवणे - ग्रामपंचायत एकूण कार्यक्षेत्रात CCTV /CCTV द्वारे ग्रामपंचायत क्षेत्रात संरक्षण कारणास्तव नियंत्रण ठेवणे व उपाय योजना करणे	ग्रामपंचायतीतील एकूण किती टक्के कार्यक्षेत्रात CCTV स्थापित करून त्याद्वारे संरक्षणासाठी नियंत्रण ठेवले जाते त्या प्रमाणात गुण देणे.			100%	90%	80%	1

1.6	दफ्तर अद्ययावत व लेखापरिक्षण करणे - ग्रामपंचायत अंतर्गत नमुना नं.१ ते ३३ व इतर आवश्यक नोंदवह्या अद्ययावत ठेवणे व पंचायतीचे लेखा परीक्षण होऊन सदर लेखापरिक्षण अहवालाची ग्रामपंचायतीने पूर्तता करून शक अहवाल अंतिम स्वीकृती 100 % असणे.	ग्रामपंचायतीकडील संपूर्ण दफ्तर अद्ययावत असावे		ग्रामपंचायत कडील दफ्तर अद्ययावत करणे	100%	100%	100%	1
		एकूण शक संख्या	मंजूर शक संख्या	लेखापरिक्षण शकपूर्तता करणे. शकपूर्तता अहवाल तपासून गुण देणे. लेखापरिक्षण शक १०० % मंजुरी असल्यास १ गुण देणे.	100%	100%	100%	1
1.7	ग्रामपंचायत सर्व सभा व कार्यवृत्तांत नोंदवही अद्ययावत करणे - ग्राम अधिनियमा नुसार मासिक सभा, महिला सभा, वॉर्डसभा व ग्रामसभा नियमितपणे घेणे व त्यांचे दफ्तर अद्ययावत ठेवणे. सभांची नोंद पोर्टल वर घेणे तसेच महिला सभा व ग्रामसभा व्हिडीओ शुटींग घेणे (पेसा ग्रामपंचायतीसाठी पेसा अधिनियम लागू राहतील)	दि.१ एप्रिलपासून मोहीम कालावधीपर्यंत ग्रामपंचायत कडील एक ही सभा तहकूब झालेली नसावी		ग्रामपंचायत कडील सर्व सभा कामकाज व त्याचे कार्यवृत्तांत नोंदवही अद्ययावत असल्याचे पाहून प्रत्येक सभा प्रकारासाठी 0.25 गुण देय असेल. ऑनलाईन अहवाल तपासून त्या प्रमाणे गुण देणे अन्यथा शून्य गुण	100%	100%	100%	1
1.8	ग्रामविकास समिती कामकाज - शासनाने दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना व ग्रामपंचायत अधिनियमातील तरतुदीनुसार (कलम ४९) ग्राम विकास समित्या कार्यरत असणे (ग्राम आरोग्य पोषण पाणी पुरवठा व स्वच्छता समिती, कृषि विकास समिती, शाळा व्यवस्थापन समिती, बाल हक्क संरक्षण समिती, जैव विविधता समिती इ..)	दि.१ एप्रिल पासून मोहीम कालावधीपर्यंत ग्रामपंचायत कडील ग्राम विकास समितीची एक ही सभा तहकूब झालेली नसावी.		ग्रामपंचायत कडील ग्रामविकास समित्यांचे दस्तऐवज तपासून किमान चार समित्या गठीत केल्या असल्यास सभा इतिवृत नोंदवही अद्ययावत ठेवले असल्यास प्रत्येकी 0.25 गुण देणे.	100%	100%	100%	1
1.9	मतदार/नागरिकांनी अॅप डाऊनलोड करणे - शासनाच्या वतीने पारदर्शकतेसाठी लॉच करण्यात आलेल्या विविध अॅपपैकी अ) मेरी पंचायत ब) पंचायत निर्णय व क) ग्रामसंवाद या अॅपबाबत प्रचार व प्रसिध्दी करून मतदार/नागरिकाकडे किमान एकतरी अॅप डाऊनलोड असणे.	एकूण मतदार संख्या	पैकी किती मतदारांनी किमान एक तरी अॅप डाऊनलोड करून घेतले आहे	मतदार संख्येच्या उद्दिष्टानुसार अॅप डाऊनलोड केलेल्या मतदारांच्या प्रमाणात गुण देणे.	50%	40%	30%	1
1.10	आयुष्यमान भारत कार्ड - केंद्र व राज्य शासनाच्या आयुष्यमान भारत कार्ड या योजनेचे लाभ सर्व पात्र लाभार्थींना मिळवून देण्यासाठी पुढाकार घेणे	एकूण पात्र लाभार्थी	पैकी कार्ड मिळालेले लाभार्थी	ग्रामपंचायत क्षेत्रातील पात्र लाभार्थीपैकी किती लाभार्थ्यांना कार्ड दिले त्याप्रमाणात गुण	100%	100%	100%	2
		कार्ड धारकापैकी आजारी पडलेले लाभार्थी	त्यापैकी लाभ मिळालेले लाभार्थी	आजारी पडलेल्या किती लाभार्थ्यांना योजनेचा लाभ दिला. त्याप्रमाणात गुण देणे.	90%	85%	80%	1
1.11	अनिवार्य बाबींवरील तरतूद व खर्च - ग्रामपंचायतीने बजेटनुसार ग्रामपंचायत कडील दिव्यांग कल्याण, महिला व बालकल्याण तसेच मागासवर्गीय कल्याणावर अनुक्रमे 5 %, 10% व 15% तरतूद करणे व 100% खर्च करणे	केलेली तरतूद	झालेला खर्च	तपशील				
				1. दिव्यांग कल्याण 5 %	100%	100%	100%	0.5
				2. महिला व बालकल्याण 10%	100%	100%	100%	0.5
				3. मागासवर्गीय कल्याण 15%	100%	100%	100%	0.5
1.12	दिव्यांग ओळखपत्र - सर्व पात्र दिव्यांगांना ओळख पत्र मिळवून देणे	एकूण पात्र दिव्यांग लाभार्थी संख्या	पैकी कार्ड वितरीत केलेले दिव्यांग लाभार्थी संख्या	ग्रामपंचायत क्षेत्रातील एकूण पात्र दिव्यांग लाभार्थीपैकी १००% दिव्यांग लाभार्थींना ओळखपत्राचा लाभ मिळवून दिलेला असावा.	100%	100%	100%	1
16								

2) सक्षम पंचायत (स्वनिधी व लोकवर्गणी)

2.1	कर व पाणीपट्टी वसुली - मोहीम कालावधीपर्यंत ग्रामपंचायतकडील घरपट्टी व पाणीपट्टी व इतर करांची थकबाकी वसुली करणे, त्यासाठी QR code तयार करणे.	एकूण कर मागणी	मोहीम कालावधी पर्यंत झालेली वसुली	घरपट्टी व पाणीपट्टी वसुलीसाठी क्युआर कोडचा/ऑनलाईन सिस्टमचा वापर - वसुली प्रमाणात गुण देय.					1
				घर पट्टी कराच्या थकबाकीची वसुली	90%	80%	70%		2
				घर पट्टी चालू वर्षीच्या मागणीप्रमाणे कर वसुली	100%	90%	80%		2
				पाणी पट्टी थकबाकीची वसुली	90%	80%	70%		1
				पाणी पट्टी चालू मागणी वसुली	100%	90%	80%		1
2.2	लोकवर्गणी - लोकवर्गणी मधून निधी उपलब्ध करून घेणे व सदर निधी मधून लोकोपयोगी सोयी सुविधा उपलब्ध करून देणे	मोहीम कालावधी पर्यंत प्रति एक हजार लोकसंख्येस रु. दोन लक्ष या प्रमाणात लोकसंख्या विचारात घेऊन लोक वर्गणीचे उद्दिष्ट निश्चित करावे. उद्दिष्ट साध्याच्या प्रमाणात गुण देणे. तसेच उद्दिष्टापेक्षा अधिक लोकवर्गणी गोळा झाल्यास त्याचा विचार नाविन्यपूर्ण बाबीमध्ये विचार करण्यात येईल.							
		दि.०१ एप्रिल पासून मोहीम कालावधी पर्यंत ग्रामपंचायती कडे जमा झालेला लोकवर्गणी निधी	लोकसंख्येनुसार लोकवर्गणीतून निधी जमा झाल्यास त्या प्रमाणात गुण अनुज्ञेय	100%	100%	100%			1
		लोकवर्गणी माध्यमातून नाविन्यपूर्ण लोकोपयोगी सुविधा निर्माण झालेली असेल तरच पूर्ण गुण देय राहतील							
2.3	स्वउत्पन्न (OSR) -मोहीम कालावधीत पर्यंत ग्रामपंचायतीकडे गाळा, दुकानभाडे,जाहिराती, मोबाईल टॉवर भाडे व अवजारे बँक इ. यातून स्वउत्पन्न असणे व त्याची वसुली करणे	एकूण मागणी	मोहीम कालावधी पर्यंत झालेली वसुली	ग्रामपंचायत दस्तऐवज तपासून किमान उद्दिष्ट्य लोकसंख्या गट निहाय नमूद करण्यात आले आहे त्या प्रमाणे असल्यासच पूर्ण गुण देणे.	100%	90%	80%		1
									10

3) जल समृद्ध, स्वच्छ व हरित गाव (Climate Action)

3.1	पाण्याचा ताळेबंद - लोकसहभागातून पाण्याचा ताळेबंद (वॉटर बजेट) तयार करून पाणी व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे	ग्रामपंचायतीने जनजागृती, शिवार फेरी, इत्यादी उपक्रमातून लोकसहभागातून पाण्याचे ताळेबंद तयार करून दर्शनीभागात लावणे.		100%	100%	100%	1	
3.2	शुद्ध पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा FHTC (Functional Housing Tap Connection) - गावातील सर्व कुटुंबांना नळाद्वारे शाश्वत शद्ध पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करणे	एकूण कुटुंब संख्या	पैकी FHTC नळ कनेक्शन व नळाद्वारे शद्ध पाण्याचा पुरवठा	गावातील एकूण कुटुंबांपैकी किती कुटुंबांना वैयक्तिक नळ FHTC कनेक्शन दिले त्याप्रमाणात गण देणे. कार्यरत घरगुती नळ जोडणी.	100%	100%	100%	1
3.3	विद्युत देयके - ग्रामचायत नळ पाणी पुरवठा योजना व रस्त्यावरील दिवाबत्ती वीज देयकांचा नियमित भरणा करणे व थकबाकी शून्य असणे	एकूण देयकाची रक्कम	भरणा केलेली रक्कम	ग्रामचायत नळ पाणी पुरवठा योजना वीज देयकांचा नियमित भरणा करून थकबाकी शून्य असेल तर पूर्ण गुण देणे. अन्यथा अभियान कालावधीत थकबाकी भरणा केल्याच्या प्रमाणात गुणे देणे.	100%	90%	80%	1
				रस्त्यावरील दिवाबत्ती वीज देयकांचा नियमित भरणा करणे व थकबाकी शून्य असेल तर पूर्ण गुण देणे. अन्यथा प्रमाणात गुण देणे.	100%	90%	80%	1
3.4	पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत बळकटीकरण - गाव क्षेत्रातील पिण्याच्या पाण्याचे स्रोत बळकटीकरण करण्यासाठी तलाव, नदी, नाले पुनर्जिवित करणे संवर्धन करणे व पाण्याचा कार्यक्षम वापर करणे, जल स्रोत संवर्धनासाठी वनराई बंधारे तयार करणे, सिमेंट बंधारे व केटी वेअर यांचे गेट बसविणे	गावातील एकूण पिण्याच्या पाण्याचे स्रोतांची संख्या	त्यापैकी स्रोत बळकटीकरण केलेल्या स्रोतांची संख्या	खात्री करून 100% स्रोतांचे बळकटीकरण केल्यास पूर्ण गुण देणे.	100%	100%	100%	1
3.5	रेन वॉटर हार्वेस्टिंग युनिट - गावातील सर्व शासकीय व निमशासकीय संस्था यामध्ये रेन वॉटर हार्वेस्टिंग युनिट स्थापित करणे.	शासकीय व निमशासकीय इमारत संख्या	पैकी RWH स्थापित इमारत संख्या	ग्रामपंचायत क्षेत्रातील शासकीय व निमशासकीय संस्था रेन वॉटर हार्वेस्टिंग प्रगतीनुसार गुण देणे.	100%	100%	100%	1
3.6	सूक्ष्म सिंचनाखालील क्षेत्र वाढविणे - ग्रामपंचायत अंतर्गत क्षेत्रातील शासकीय/निमशासकीय क्षेत्रात झाडे, बगीचा, फळबाग या करिता सूक्ष्म सिंचनाचा वापर	मोहिमे पूर्वी असणारे एकूण सूक्ष्म सिंचन क्षेत्र (हेक्टर)	मोहिमे नंतर सूक्ष्म सिंचन अंतर्गत आलेले क्षेत्र (हेक्टर)	ग्रामपंचायत अंतर्गत क्षेत्रातील शासकीय निमशासकीय क्षेत्रात झाडे, बगीचा, फळबाग या करिता सूक्ष्म सिंचनाचा वापर केला असल्यास तपासून गुण देणे.	80%	70%	50%	0.5
3.7	अपारंपरिक ऊर्जा व सौर ऊर्जा वापर	उद्दिष्ट	साध्य	नळ पाणी पुरवठा योजना सौर उर्जेवर रूपांतर करणे.	100%	100%	100%	1
				ग्रामपंचायत इमारतीमध्ये सोलर युनिट बसवून १००% वीज सोलर वरून घेणे.	100%	100%	100%	1
				प्रधानमंत्री सुर्यघर योजना /अन्य योजनेतून टप्पा-2 मधील घरकुलांना सौर ऊर्जा प्रकल्प बसविणे.	100%	100%	100%	1
				पूर्ण झालेल्या टप्पा-2 मधील घरकुला व्यतिरिक्त गावातील इतर किमान 20 टक्के घरांसाठी सौरऊर्जा प्रकल्प कार्यान्वीत करणे.	20%	20%	20%	1
				प्राथमिक शाळा सोलार ऊर्जा प्रकल्प राबविणे.	100%	100%	100%	0.5
				अंगणवाडी सोलार ऊर्जा वापर	100%	100%	100%	0.5
				शेतकऱ्याकडे असणाऱ्या वीजपंपाऐवजी मागेल त्याला सौर उर्जा पंप प्रकल्प कार्यान्वीत करणे	25%	25%	25%	1
				एकूण पात्र शेतकरी लाभधारकापैकी किमान 25% सौर कृषि पंप धारक असल्यासच पूर्ण गुण देणे.				

3.8	वृक्ष लागवड व वृक्ष संवर्धन करणे	ग्रामपंचायत अंतर्गत जिओ टॅगिंगसह लोकसंख्येनुसार नवीन वृक्षलागवड करून वृक्षसंवर्धन करणे, या अंतर्गत किमान १ व्यक्ती १ झाड लावणे (यापूर्वीची वृक्षलागवड वगळून) वृक्षलागवड प्रमाणात गुण देणे.					2	
3.9	संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान प्रभावीपणे राबवणे - संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता अभियान अंतर्गत दिनांक निहाय उपक्रम आयोजित करून त्याबाबत अंमलबजावणी करून सक्रिय सहभाग घेणे	शासन निर्णयातील परीशिष्ट १ नुसार अहवाल गुणांकनासाठी अवलोकन घेणे		ग्रामपंचायत दस्तऐवज ऑनलाईन अहवाल तपासून त्या प्रमाणे गुण देणे.	100%	100%	100%	1
3.10	प्लास्टिक बंदी - प्लास्टिक बंदी बाबत गावात प्रभावी अंमलबजावणी केलेली असावी . एकल प्लास्टिक वापर पूर्णतः बंद करणे . दंडात्मक कारवाई केलेली असावी	१) प्लास्टिक बंदी १०० % केलेली असावी. २) किती नागरिकांच्या वर दंडात्मक कारवाई करण्यात आली. ३) कारवाई अंतर्गत किती दंड वसूल करण्यात आला.		प्लास्टिक बंदी बाबत गावात प्रभावी अंमलबजावणी केलेली असेल त्याबाबत क्षेत्रीय अहवाल ,ग्रामपंचायत दस्तऐवज 100 % अंमलबजावणी असणे.	100%	100%	100%	1
3.11	घनकचरा व्यवस्थापन - घनकचरा व्यवस्थापन शास्त्रशुद्ध रीतीने असणे (सुका कचरा व ओला कचरा विलगीकरण करून संकलन करणे, ओल्या कचऱ्यापासून खत बनविणे, सुक्या कचऱ्याचे व्यवस्थापन करणे.	एकूण कुटुंब संख्या	सुका व ओला कचरा विलगीकरण करून ग्रामपंचायतीने त्याचे संकलन करणे	ग्रामपंचायत दस्तऐवज, अहवाल, ऑनलाईन अहवाल तपासणी तसेच प्रत्यक्ष पाहणी करून प्रगतीनुसार गुण देणे.	100%	90%	80%	0.5
			ओल्या कचऱ्यापासून ग्रामपंचायतीने खत बनवणे		100%	100%	100%	0.5
			ग्रामपंचायतीने सुक्या कचऱ्याचे शास्त्रशुद्ध व्यवस्थापन करणे		100%	100%	100%	0.5
3.12	सांडपाणी व्यवस्थापन - सांडपाणी व्यवस्थापन शास्त्रशुद्ध रीतीने असणे (शोषखड्डा ,एस.टी.पी व इतर उपाय योजना करणे)	एकूण कुटुंब संख्या	पैकी शोषखड्डे असणारी कुटुंब संख्या	ग्रामपंचायतींनी शोषखड्डा, एफ.एस.टी.पी., डी व्हॅट अशा तंत्रज्ञानाचा वापर करून तपासून सांडपाणी व्यवस्थापनाची १००% अंमलबजावणी असल्यास पूर्ण गुण देणे.	100%	100%	100%	1
								19

5) गावपातळी वरील संस्था सक्षमीकरण

5.1	ग्राम पंचायत सक्षमीकरण	ग्रामपंचायत या ठिकाणी मिटिंग हॉल,प्रतीक्षालय		100%	100%	100%	0.5	
		सरपंच , उपसरपंच व ग्रामपंचायत अधिकारी यांचेकरिता स्वतंत्र बैठक व्यवस्था		100%	100%	100%	0.5	
		पिण्याच्या पाण्याची सुविधा देणे.सुविधा,दिव्यांग साठी Ramp		100%	100%	100%	0.5	
		दर्शनी भागावर सर्व योजनाचे फलक		100%	100%	100%	0.5	
		वाचनालय व संगणकीकृत ग्रंथालय		100%	100%	100%	0.5	
		महिला व पुरुष स्वतंत्र स्वच्छतागृह		100%	100%	100%	0.5	
		रंगरंगोटी व सुशोभीकरण		100%	100%	100%	0.5	
5.2	शाळा सुविधा सक्षमीकरण गावातील सर्व शाळा डिजिटल करणे. मुला-मुलींसाठी स्वतंत्र स्वच्छता गृह व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा, पोषक परसबाग असणे ,सोलर युनिट कार्यान्वित करणे, बोलक्या भिंती रंगविणे इत्यादी सुविधा असणे.	एकूण शाळा संख्या	सुविधा असणाऱ्या शाळा	सर्व शाळा डिजिटल करणे,	100%	100%	100%	0.5
				पिण्याच्या पाण्याची सुविधा देणे	100%	100%	100%	0.5
				मुलांच्या संख्येच्या प्रमाणात मुला व मुली साठी स्वतंत्र स्वच्छता गृह	100%	100%	100%	0.5
				HAND वॉश स्टेशन सुविधा असणे.	100%	100%	100%	0.5
				सर्व शाळा रंगरंगोटी करणे ,बोलक्या भिंती रंगविणे	100%	100%	100%	0.5
				पोषक परसबाग सुविधा उपलब्ध असणे	100%	100%	100%	0.5
				माध्यान्ह भोजन योजना अंतर्गत किचन व्यवस्था असणे	100%	100%	100%	0.5
				सर्व वर्गात CCTV बसविणे	100%	100%	100%	0.5
		संरक्षण भिंत बांधणे	100%	100%	100%	0.5		
5.3	अंगणवाडी सुविधा सक्षमीकरण - गावातील सर्व अंगणवाडी डिजिटल करणे, बालस्नेही स्वच्छता गृह व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा, पोषक परसबाग असणे, सोलर युनिट कार्यान्वित करणे, बोलक्या भिंती रंगविणे.	एकूण अंगणवाडी संख्या	सुविधा असणाऱ्या अंगणवाडी	गावातील सर्व अंगणवाडी डिजिटल करणे	100%	100%	100%	0.5
				बालस्नेही स्वच्छता गृह व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा	100%	100%	100%	0.5
				पोषक परसबाग असणे	100%	100%	100%	0.5
				बोलक्या भिंती रंगविणे.	100%	100%	100%	0.5
5.4	पशुवैद्यकीय उपचार केंद्र या ठिकाणी स्वच्छता गृह व पिण्याच्या पाण्याची सुविधा देणे. सुविधा, जनावरांसाठी खोडा तसेच घनकचरा व सांडपाणी शास्त्रोक्त पद्धतीने व्यवस्थापन असणे, उपचार केंद्र नसल्यास खोडा व उपचार सुविधा उपलब्ध असणे.	पशु वैद्यकीय उपचार केंद्र येथे निर्देशांक नुसार सर्व सुविधा /पूरता असल्यासच तसेच पशुधन अधिकारी पंचायत समिती यांचे प्रमाणपत्र तपासून पूर्ण गुण देणे.		100%	100%	100%	1	
5.5	स्मशानभूमी मध्ये शेड,पाण्याची सोय,सौर दिवे,पोहोच रस्ता,वृक्षरोपण इ.सुविधा	स्मशानभूमी मध्ये शेड/ दफनभूमी असल्यास		उपलब्ध सुविधानुसार गुण देणे	100%	100%	100%	0.5
		बैठक व्यवस्था व पाण्याची सोय असल्यास			100%	100%	100%	0.5
		पोहोच रस्ता,			100%	100%	100%	0.5
		सौर दिवे व वृक्षरोपण			100%	100%	100%	0.5
5.6	व्यायामशाळा/खुली व्यायाम शाळा सुविधा उपलब्ध करून देणे	खुली व्यायामशाळा असल्यास 0.5 गुण व सुविधापूर्ण व्यायामशाळा असल्यास पूर्ण 0.9 गुण देणे.		100%	100%	100%	1	
5.7	धार्मिक स्थळांचे सुशोभीकरण	ग्रामपंचायत क्षेत्रातील तीर्थक्षेत्राचा / धार्मिक स्थळाचे/ पर्यटन स्थळाचे सुशोभीकरण		100%	100%	100%	2	
								16

6) उपजिविका विकास,सामाजिक न्याय

6.1	प्रधानमंत्री आवास योजना व राज्यस्तरीय घरकुल योजनेतून मागील अपूर्ण व नवीन मंजूर सर्व घरकुल काम पूर्ण करणे	PMAY-1 मधील व सर्व राज्यपुरस्कृत योजनेमधील दि.1/04 /2025 रोजीचे अपूर्ण घरकुल संख्या	त्यापैकी अभियान कालावधी अखेर पूर्ण केलेली घरकुल संख्या	प्रधानमंत्री आवास योजना टप्पा-1 मधील व राज्यपुरस्कृत योजनेतील अपुर्ण घरकुले पुर्ण करण्याच्या प्रमाणात गुण देणे	100%	100%	100%	1
		सन PMAY - टप्पा 2 व राज्यपुरस्कृत योजने मधून नवीन मंजूर घरकुल संख्या	पुर्ण घरकुलांची संख्या	प्रधानमंत्री आवास योजना टप्पा-2 व राज्यपुरस्कृत योजने मधील 2024.25 पासून नवीन मंजूर घरकुले पूर्ण करणे. मंजूरीपैकी पुर्ण झालेल्या घरकुलाच्या प्रमाणात पुर्णत्वाचे दाखले तपासुन गुण देणे.	100%	100%	100%	6
		घरकुल मंजूर झाले तथापी एकूण भूमिहिन / जागा नसलेले लाभार्थी संख्या	पैकी किती जणांना जागा उपलब्ध करून दिली	पात्र भूमिहीन घरकुल लाभार्थींना जागा उपलब्ध करून देण्याच्या प्रमाणात गुण देणे (गावात सर्व मंजूर घरकुलांना जागा उपलब्ध असल्यास सदरची गुण वरील मुद्दत्यातील सहा गुणामध्ये वाढ होतील.)	100%	100%	100%	2
6.2	गावातील बचत गटामध्ये महिला मतदार लोकसंख्येच्या प्रमाणात महिला सहभाग असणे. उमेद (MSRLM) अंतर्गत पात्र बचत गटांना बँके मार्फत कर्ज वितरण करणे.	एकूण महिला मतदार संख्या	पैकी बचत गटात सहभागी महिला मतदार संख्या	मोहीम कालावधीपर्यंत आर्थिक वर्षात एकूण महिला मतदार संख्येच्या 100% महिलांचा सहभाग बचत गटात असावा.	100%	100%	100%	1
		लाभासाठी एकूण पात्र असणारे बचत गट संख्या	पैकी लाभ दिलेले बचत गट संख्या	पात्र बचत गटांपैकी बँकेमार्फत कर्ज वितरण केलेल्या बचत गटांची संख्येनुसार गुण देणे.	100%	100%	100%	1
6.3	बचत गटातील महिलांना लखपती दिदी करणे.	बचत गटातील एकुण महिला	पैकी अभियानाअखेर एकुण लखपती दिदी झालेल्या महिलांचे संख्या	एकूण महिलां पैकी लखपती दिदी झालेल्या महिलांचे प्रमाण विचारात घेऊन गुण देणे	100%	100%	100%	3
6.4	ग्रामपंचायत क्षेत्रातील स्वयंसहायता समूह माध्यम, शेतकरी उत्पादक संस्थांमध्ये महिलांचा सहभाग असणे व स्वतंत्र संस्था स्थापन करणे	एकूण शेतकरी महिला संख्या (स्वतंत्र 7/12 /संयुक्त 7/12)	पैकी शेतकरी उत्पादक संस्थेत सहभागी शेतकरी महिला संख्या	मोहीम कालावधीपर्यंत आर्थिक वर्षात ग्रामपंचायत क्षेत्रात किमान 1 महिलांची शेतकरी उत्पादक संस्था स्थापन असावी शासनमान्य प्रमाणपत्र आधारे गुण देय राहतील.	100%	100%	100%	1
6.5	गावातील पात्र सुशिक्षित स्वयंरोजगार यांना कौशल्य प्रशिक्षण देणे व बँकेमार्फत कर्ज वितरण करणे.	प्रशिक्षणासाठी एकूण पात्र असणारे लाभार्थी संख्या	पैकी प्रशिक्षण दिलेले लाभार्थी संख्या	मोहीम कालावधीपर्यंत आर्थिक वर्षात एकूण मतदार लोकसंख्येच्या किमान लाभार्थींना प्रशिक्षण दिलेले असावे ते लोकसंख्या गट निहाय नमूद करण्यात आले आहे.	100%	100%	100%	1
		एकूण प्रशिक्षण दिलेले पात्र असणारे लाभार्थी संख्या	पैकी कर्ज वितरण लाभ दिलेले लाभार्थी संख्या	अभियान कालावधीअखेर मतदार संख्येच्या प्रमाणात उद्दिष्ट विचारात घेऊन गुण द्यावे.	20%	15%	5%	1
6.6	सामाजिक अर्थसहाय योजनेअंतर्गत गावातील वंचित सर्व पात्र लाभार्थी यांना लाभ देणे (केंद्र/राज्य)	एकूण पात्र लाभार्थी संख्या	पैकी लाभ मिळत असणारे लाभार्थी संख्या	अभियान कालावधीत संजय गांधी निराधार अनुदान योजनेचे पात्र लाभार्थींचे प्रस्ताव तयार करून त्यास मान्यता घेणे.	100%	90%	80%	0.5
				अभियान कालावधीत श्रावण बाळ योजनेत पात्र लाभार्थींचे प्रस्ताव तयार करून मान्यता घेणे.	100%	90%	80%	0.5
				अभियान कालावधीत इंदिरा गांधी राष्ट्रीय वृद्धदापकाळ योजना पात्र लाभार्थी प्रस्ताव तयार करून मान्यता घेणे.	100%	90%	80%	0.5
				अभियान कालावधीत राष्ट्रीय कुटुंब लाभ योजना पात्र लाभार्थींचे प्रस्ताव तयार करून मान्यता घेणे.	100%	100%	100%	0.5
				अभियान कालावधीत ग्रामपंचायत क्षेत्रातील शेतकऱ्यांची अँग्रीस्टॅक पोर्टलवर नोंदणी करणे.	100%	100%	100%	0.5
				अभियान कालावधीत राष्ट्रीय व सामाजिक अर्थसहाय्य योजनेतील लाभार्थींना शासकीय कार्यालयाच्या मदतीने ओळखपत्र देणे.	100%	100%	100%	0.5
				अभियान कालावधीत ग्रामपंचायत क्षेत्रातील 8 वी ते 10 वी ताल विद्यार्थ्यांना महसूल विभागाच्या सहकाऱ्याने जातीचे दाखले प्राप्त करून घेणे.	100%	90%	80%	1
6.7	गावातील शेतकऱ्यानी गट शेती मध्ये सहभागी होऊन शेतकरी उत्पादक संस्था स्थापन असणे,सॅट्रिय शेतीस प्रोत्साहन असणे.व गटाद्वारे व्यवसाय करणे	एकूण शेतकरी संख्या	पैकी शेतकरी उत्पादक संस्थेत सहभागी शेतकरी संख्या	१. मोहीम कालावधीपर्यंत आर्थिक वर्षात ग्रामपंचायत क्षेत्रात शेतकरी उत्पादक संस्था स्थापन असावी शासनमान्य प्रमाणपत्र आधारे 0.5 गुण देय राहतील. २. गटाद्वारे व्यवसाय सुरु केला असल्यास 0.5 गुण	50%	40%	20%	1
6.8	अॅनिमिया मुक्त गाव संकल्पना यासाठी विविध उपक्रम हाती घेणे	अभियानाच्या सुरवातीस महिलांची तपासणी करून किती % महिला अॅनिमिया मुक्त झाल्या त्याबाबत अंमलबजावणी असल्यासच पूर्ण गुण.	अभियानाच्या सुरवातीला अॅनिमिया ग्रस्थ संख्या.	अॅनिमिया मुक्त संख्या.	100%	100%	100%	1

7) लोकसहभाग व श्रमदान माध्यमातून लोकचळवळ निर्माण करणे.

7.1	लोकसहभाग व श्रमदानातून चळवळ उभी करून आठवड्यातून किमान एक दिवस श्रमदान करणे. गावात स्वच्छता राखणे.	दर आठवड्यातून एकदा श्रमदान केले असल्यासच गुण देणे		अभियान कालावधीत श्रमदानातून मनुष्य दिन निर्माण झाले आहे या बाबत ग्रामपंचायत कडील दस्तऐवज तपासून 100% अंमलबजावणी असणे.	सप्ताहात एक वेळ	सप्ताहात एक वेळ	सप्ताहात एक वेळ	1.5
		श्रमदान कार्यक्रमात लोकसंख्येनुसार किमान शंभर/दोनशे/तीनशे ग्रामस्थांचा सहभाग असल्यासच गुण देणे			शंभर ग्रामस्थ	दोनशे ग्रामस्थ	तीनशे ग्रामस्थ	1
7.2	रस्त्याची कामे व रस्ते दुरुस्ती करणे तसेच पाणंद रस्ते प्राधान्याने कामे करणे व दुरुस्त करणे.	कच्च्या रस्त्याची एकूण लांबी (कि.मी.)	पैकी किती रस्ता दुरुस्त अथवा नव्याने तयार केलेली लांबी (कि.मी.)	ग्रामपंचायत व महसूल दस्तऐवजांनुसार 1000 लोकसंख्येला एक काम किमान ५०० मीटर अंतराचे असल्यासच गुण देय.	100%	100%	100%	1
		पाणंद रस्ते करावयाची कामे संख्या व लांबी (कि.मी.)	पैकी किती पाणंद रस्ते दुरुस्त अथवा नव्याने तयार केलेली पाणंद रस्त्याची लांबी (कि.मी.)					
								5

8) नाविन्यपूर्ण उपक्रम

8.	ग्रामपंचायतीने नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविणे			ग्रामपंचायतीने नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविले असल्यास प्रत्येक नाविन्यपूर्ण उपक्रमास 1 गुण देणे				5
----	--	--	--	--	--	--	--	---